

Bruxelles, 8. lipnja 2026.
(OR. en)

9613/26

POLGEN 130	EDUC 178
ECOFIN 663	ENER 273
EMPL 128	UEM 186
SOC 284	GENDER 44
COMPET 605	JAI 681
MI 518	JEUN 89
ENV 552	SAN 362
IND 354	
ECB	EIB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Europski semestar – Horizontalna napomena o integriranim preporukama za pojedine zemlje

Za delegacije se u prilogu nalazi horizontalna napomena o integriranim preporukama za pojedine zemlje za 2026., koju je pripremio predsjedništvo.

**PRIPREMA ZA POLITIČKU RASPRAVU U VIJEĆU I EUROPSKOM VIJEĆU O
PREPORUKAMA ZA POJEDINE ZEMLJE I PAKETU EUROPSKOG SEMESTRA
(PROLJEĆE 2026.)**

Komisija je 3. lipnja 2026. objavila proljetni paket europskog semestra 2026., koji uključuje izvješća za pojedine zemlje i preporuke za svaku pojedinu državu članicu. Vijeće namjerava preporuke za pojedine zemlje donijeti 10. srpnja 2026.

Proljetni paket stiže u doba povećanih geopolitičkih napetosti, nestabilnosti cijena energije i stalno prisutnih izazova u pogledu konkurentnosti, što iziskuje koordinirani odgovor politike EU-a kako bi se ojačale otpornost, strateška autonomija i fiskalna održivost. Uoči rasprave i donošenja preporuka za pojedine zemlje, ovom se napomenom nastoji doprinijeti političkoj raspravi o europskoj gospodarskoj i socijalnoj situaciji. U njoj se detaljno opisuju trenutna gospodarski izazovi s kojima se suočavaju države članice i navodi sažetak mjera politike za povećanje konkurentnosti utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje koje je podnijela Komisija. U napomeni se naglašava uloga preporuka za pojedine zemlje u poticanju koordinacije ekonomskih politika i politika zapošljavanja u cijeloj Europskoj uniji. Usmjeren je na međusektorske prioritete, kao što su energetska sigurnost, gospodarska sigurnost, obrambena pripravnost i socijalna pravednost. U napomeni se također ocjenjuje postojanje makroekonomskih neravnoteža i uzimaju se u obzir relevantne preporuke za niz država članica. Ujedno se uvažava ustaljena uloga Vijeća u postupku europskog semestra.

Ciklus europskog semestra 2026.: odgovor na geopolitičke i gospodarske izazove

Proljetni paket 2026. obilježen je dubokom geopolitičkom nesigurnošću. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine ukazao je na potrebu za znatnim povećanjem obrambene pripravnosti Europe i njezine energetske sigurnosti. Trenutačne napetosti na Bliskom istoku dovele su do ponovne nestabilnosti cijena energije i poremećaja u lancu opskrbe. Ti se izazovi pojavljuju u kontekstu sve veće globalne konkurencije, posebno u pogledu pristupa kritičnim sirovinama i tehnologijama, te u kontekstu sve hitnije potrebe za djelovanjem u području klimatskih promjena.

Rat u Ukrajini naglasio je potrebu za snažnijim obrambenim sposobnostima EU-a i boljom civilnom pripravnnošću. U Planu za europsku obrambenu pripravnost do 2030. naglašava se potreba za održivim ulaganjima u proizvodne kapacitete, zajedničku nabavu i kibernetičku sigurnost. Inicijativom Instrumenta za sigurnosne mjere za Europu (SAFE) osiguravaju se dugoročni zajmovi za nabavu u području obrane u iznosu od 150 milijardi EUR, a Vijeće je već potvrdilo 18 nacionalnih planova obrane. Inicijative za zajedničku nabavu (npr. za streljivo i protuzračnu obranu) moraju se proširiti, pri čemu će Komisija olakšati agregiranje potražnje do 2027., dok su državama članicama dostupni alati kao što su zajmovi u okviru instrumenta SAFE i Europski fond za obranu (EDF).

Energetska kriza naglašava potrebu za čistom, priuštivom i sigurnom energijom. Plan REPowerEU i inicijativa AccelerateEU pružaju okvire za daljnje smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima, povećanje upotrebe energije iz obnovljivih izvora i poboljšanje energetske infrastrukture. Od država članica očekuje se da do kolovoza 2026. dovrše sve ključne etape i ostvare ciljne vrijednosti iz poglavlja o planu REPowerEU u okviru svojih planova za oporavak i otpornost te da u okviru svojih nacionalnih energetske i klimatskih planova koordiniraju mjere za postizanje cilja smanjenja emisija od 55 % do 2030. i postupnog ukidanja uvoza ruske energije do 2027. Hitne mjere za ublažavanje porasta cijena energije moraju biti privremene, ciljane i fiskalno održive kako bi se izbjeglo povećanje potražnje za fosilnim gorivima. Komisija će koordinirati ponovno punjenje skladišta plina na razini EU-a i zajedničko oslobađanje rezervi nafte kako bi se spriječili poremećaji u opskrbi.

U tom kontekstu mjerama kojima se jača strukturna otpornost europskog energetskeg sustava i ubrzava napuštanje fosilnih goriva može koristiti postojeća fleksibilnost unutar fiskalnog okvira. Komisija je stoga na zahtjev država članica predložila proširenje područja primjene postojeće nacionalne klauzule o odstupanju za rashode za obranu kako bi se uzele u obzir mjere poduzete od veljače 2026. za smanjenje ovisnosti o uvezenim fosilnim gorivima i time doprinijelo sigurnosti i obrani Europe. Zaštitne mjere za fiskalnu održivost u potpunosti bi ostale na snazi. Komisija će državama članicama pravodobno dodatno pojasniti postupovne i operativne zahtjeve iz te odredbe.

U tom se kontekstu gospodarstvo EU-a pokazalo otpornim, ali se suočava sa strukturnim slabostima. Rast produktivnosti i dalje je slab, a istovremeno i dalje postoji inovacijski jaz. Troškovi energije i dalje su visoki u usporedbi s nekoliko međunarodnih partnera, a brojna gospodarstva EU-a i dalje uvelike ovise o fosilnim gorivima, zbog čega je potrebno ubrzati reforme i ulaganja kojima se podupire daljnje širenje energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukture kako bi se ojačala globalna konkurentnost EU-a. Nedostatak radne snage i vještina nastavlja utjecati na gospodarstvo, posebno u digitalnom, zelenom i zdravstvenom sektoru. Priuštivost stanovanja pogoršava se i nastavlja produbljivati socijalne nejednakosti diljem Europe. Cilj je europskog semestra 2026. odgovoriti na te izazove koordiniranim reformama i ulaganjima, usklađenima s Kompassom konkurentnosti i europskim stupom socijalnih prava.

Fiskalni nadzor

Komisija je u proljeće 2026. ocijenila usklađenost država članica s relevantnim preporukama Vijeća. Komisijina ocjena obuhvaća 2025. i 2026., a prvenstveno se temelji, s jedne strane, na usporedbi podataka o realizaciji i Komisijinih projekcija rasta neto rashoda i, s druge strane, maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je preporučilo Vijeće, uzimajući u obzir, prema potrebi, nacionalne klauzule o odstupanju za obranu.

Komisijina ocjena obuhvatila je sve države članice: one na koje se trenutačno primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita i one na koje se taj postupak ne primjenjuje. Za države članice na koje se trenutačno primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita Komisija je ocijenila mjere poduzete kao odgovor na preporuke Vijeća u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita. Kad je riječ o Malti, Komisija je preporučila Vijeću da ukine postupak u slučaju prekomjernog deficita jer je deficit opće države uspješno i trajno smanjen na razinu ispod 3 % BDP-a. Za preostalih devet država članica na koje se trenutačno primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita¹ Komisija smatra da bi sve postupke trebalo staviti u mirovanje: dotične države članice pridržavale su se odgovarajućih preporuka Vijeća o postupku u slučaju prekomjernog deficita na način koji, prema mišljenju Komisije, predstavlja djelotvorno djelovanje. Za države članice na koje se trenutačno ne primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita Komisija je ocijenila napredak u provedbi njihovih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova i usklađenost s relevantnim preporukama Vijeća. U tom je kontekstu Komisija utvrdila države članice koje su se pridržavale (i/ili se predviđa da će se pridržavati) kretanja rashoda koja je preporučilo Vijeće i one koje su 2025. zabilježile odstupanje (ili značajna odstupanja) i/ili rizik od bilježenja odstupanja (ili značajnih odstupanja 2026. Komisija je u toj ocjeni uzela u obzir nacionalnu klauzulu o odstupanju².

Strukturne reforme imaju ključnu ulogu u osiguravanju dugoročne održivosti javnih financija. Za osam država članica za koje je Vijeće odobrilo produljeno razdoblje prilagodbe³ Komisija je ocijenila provedbu ključnih koraka reformi i ulaganja na kojima se temelje produljenja, uzimajući u obzir i informacije iz njihovih godišnjih izvješća o napretku. S obzirom na svoju ocjenu Komisija smatra da sve dotične države članice općenito na zadovoljavajući način ispunjavaju svoje obveze u pogledu reformi i ulaganja.

¹ Belgija, Francuska, Mađarska, Italija, Austrija, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Finska.

² Nadalje, Komisija smatra da postoji razlog za pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Bugarsku, koji će se rješavati u skladu s utvrđenim postupcima.

³ Belgija, Njemačka, Španjolska, Francuska, Italija, Austrija, Rumunjska i Finska.

Poboljšanje kvalitete javnih financija, uključujući učinkovitiju javnu potrošnju i bolju naplatu poreza, ključno je za ostvarivanje stvarne vrijednosti za porezne obveznike i osiguravanje fiskalne održivosti. Davanje prednosti potrošnji, povećanje njezine učinkovitosti i djelotvornosti te modernizacija i pojednostavnjenje poreznih sustava mogu pomoći u usmjeravanju na rashode, povećanju potrebnih prihoda i podupiranju gospodarske otpornosti. To uključuje povećanje učinkovitosti i održivosti sustava zdravstvene zaštite, dugotrajne skrbi i mirovinskog sustava. U preporukama za pojedine zemlje za 2026. države članice potiču se da poduzmu i mjere za jačanje porezne discipline modernizacijom i digitalizacijom naplate prihoda i porezne uprave, proširenjem poreznih osnovica, prilagodbom strukture poreza radi potpore održivoj konkurentnosti, borbom protiv utaje poreza i rješavanjem pitanja agresivnog poreznog planiranja kako bi se zaštitile porezna pravednost i održivost prihoda.

Konkurentnost

Kompas konkurentnosti vodeći je okvir za ovaj ciklus europskog semestra. Njime se reforme i ulaganja usklađuju sa strateškim prioritetima EU-a u pogledu smanjenja inovacijskog jaza i pojednostavnjenja poslovnog okružja, uz istodobno smanjenje strateških ovisnosti i dekarbonizaciju naših gospodarstava, promicanje vještina i kvalitetnih radnih mjesta te osiguravanje socijalne pravednosti i kohezije. Kako bi se povećala uspješnost u području inovacija u EU-u, Komisija poziva na veća javna i privatna ulaganja u istraživanje i razvoj te na mjere za jačanje sustava inovacija, povećanje učinkovitosti javne potpore poslovnim inovacijama i olakšavanje pristupa financiranju. Kako bi se poboljšalo poslovno okružje i smanjili troškovi, države članice trebaju kontinuirano raditi na smanjenju nepotrebnog administrativnog opterećenja, uz istodobno zadržavanje ciljeva politika i relevantnih standarda te modernizaciju javne uprave. Države članice trebaju, između ostaloga, poduzeti mjere kako bi ubrzale izdavanje građevinskih, okolišnih i poslovnih dozvola. Moraju riješiti pitanje preklapanja nadležnosti i nastaviti s regulatornim pojednostavnjenjem i digitalizacijom javne uprave.

Jedinstveno tržište i dalje je rascjepkano, uz prepreke trgovini uslugama, digitalnim tržištima i rastu MSP-ova. Planom „Jedna Europa, jedno tržište” i predstojećim Paketom mjera za pravednu mobilnost radne snage želi se produbiti integracija, dok se u preporukama za pojedine zemlje za 2026. države članice pozivaju da uklone neopravdana ograničenja prekograničnih usluga (npr. stručne kvalifikacije, licenciranje). Regulatorna složenost i dalje je velika prepreka prekograničnoj trgovini i ulaganjima, posebno za MSP-ove. Državama članicama preporučuje se da smanje prepreke jedinstvenom tržištu koje su specifične za njihovu zemlju, posebno one povezane s prekomjernom regulacijom, velikim administrativnim opterećenjem koje utječe na ulazak na tržište i regulatornim ograničenjima za određene profesionalne usluge. Na razini EU-a inicijativom „Jednostavnost već od osmišljanja” i okvirom EU Inc. želi se smanjiti administrativno opterećenje, uz istodobno zadržavanje ciljeva politike i relevantnih standarda, te digitalizirati javne usluge. Unija štednje i ulaganja proširit će pristup rizičnom kapitalu i privatnom vlasničkom kapitalu za MSP-ove, posebno mjerama za poticanje većeg sudjelovanja malih ulagača na tržištima kapitala.

EU se suočava sa strateškim ovisnostima u području kritičnih sirovina, poluvodiča i obrambenih tehnologija, što ga izlaže poremećajima u lancu opskrbe i geopolitičkim pritiscima. Akt o kritičnim sirovinama, Akt o čipovima i Strategija gospodarske sigurnosti pružaju okvire za diversifikaciju, vraćanje proizvodnje u matičnu zemlju i rješenja kružnog gospodarstva. Aktom o kružnom gospodarstvu (2026.) predložit će se obvezne ciljne vrijednosti u pogledu recikliranog sadržaja za ključne sektore (npr. baterije, građevinarstvo), dok je cilj Akta o čipovima 2.0 (2026.) povećati financiranje proizvodnje poluvodiča sa sjedištem u EU-u, uz dodatna sredstva u iznosu od 10 milijardi EUR za Fond za čipove. Od država članica traži se da do 2027. uspostave „strateške zone za poluvodiče”, koje će omogućiti ubrzano izdavanje dozvola i porezne poticaje.

Zapošljavanje, vještine i socijalni aspekti

Ostvaren je određeni napredak u poboljšanju rezultata na tržištu rada i jačanju ljudskog kapitala, ali potrebni su dodatni naponi kako bi se ti aspekti ojačali u cilju povećanja europske konkurentnosti i produktivnosti⁴ te socijalne uključenosti. U preporukama za pojedine zemlje za 2026. države članice potiču se da podupiru kvalitetno zapošljavanje, povećaju sudjelovanje na tržištu rada i ojačaju razvoj vještina učinkovitim sustavima obrazovanja i osposobljavanja te aktivnim politikama tržišta rada u cilju povećanja produktivnosti i podupiranja otpornog socijalnog tržišnog gospodarstva. Poboljšanje obrazovnih ishoda, usavršavanje i prekvalifikacija te osiguravanje bolje usklađenosti vještina radnika i potražnje na tržištu rada i dalje su ključni prioriteti, posebno kako bi se riješilo pitanje nedostatka radne snage i vještina u strateškim sektorima. U nekoliko država članica posebno je važno povećati ukupnu razinu vještina. Nedostatak radne snage i neusklađenost ponuđenih i traženih vještina i dalje su prisutni, posebno u sektorima STEM-a te digitalnom i zelenom sektoru. Cilj je unije vještina i Plana za kvalitetna radna mjesta ojačati vještine, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta te prelaske s jednog radnog mjesta na drugo.

Potrebno je kontinuirano raditi na postizanju ciljne vrijednosti smanjenja siromaštva u EU-u, odnosno smanjenja broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za najmanje 15 milijuna do 2030, među kojima je najmanje 5 milijuna djece. U preporukama za pojedine zemlje za 2026. države članice pozivaju se da odgovore na postojeće i nove izazove u području socijalne pravednosti, među ostalim jačanjem putova prema tržištu rada i poboljšanjem dosega, pokrivenosti i primjerenosti programa minimalnog dohotka, među ostalim za starije osobe. Jednako je važno osigurati pristup kvalitetnim i priuštivim socijalnim uslugama kako bi se pružila potpora osobama koje žive u siromaštvu i spriječilo da drugi zapadnu u siromaštvo, te istodobno pomoglo u povezivanju ljudi s obrazovanjem, osposobljavanjem, zdravstvenom zaštitom i drugim osnovnim uslugama.

⁴ U skladu s Preporukom Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji donesenoj u ožujku 2026. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6081-2026-REV-1/hr/pdf>.

Inicijativama EU-a stvoren je širok okvir usmjeren na jačanje socijalne pravednosti, smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti u cijelom EU-u jer se smatraju ključnima za osiguravanje konkurentnosti, otpornosti i uzlazne socijalne kohezije. Strategijom EU-a za borbu protiv siromaštva Komisija želi iskorijeniti siromaštvo u EU-u do 2050. primjenom sveobuhvatnog i integriranog pristupa. Ta se strategija podupire dodatnim mjerama za jačanje Europskog jamstva za djecu kako bi se prekinuo međugeneracijski ciklus siromaštva djece. Istodobno snažne politike ravnopravnosti i nediskriminacije doprinose promicanju socijalne pravednosti i osiguravaju da nitko ne bude zapostavljen, u skladu sa strategijama za Uniju ravnopravnosti. Svi su ti elementi prema potrebi uzeti u obzir u preporukama za pojedine zemlje za 2026.

Manjak stambenih objekata i rast cijena pogoršavaju socijalne nejednakosti, posebno u urbanim područjima. Cilj je Europskog plana za priuštivo stanovanje i Strategije za stanogradnju potaknuti opskrbu i pojednostavniti postupke izdavanja dozvola. Prema mišljenju Komisije, fond socijalnih stanova potrebno je povećati za 15 % do 2030., pri čemu su sredstva EU-a (43 milijarde EUR) dostupna za obnovu i nove zgrade. Državama članicama upućen je niz preporuka za povećanje stambene ponude, posebno pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola, poboljšanjem pristupa financiranju i jačanjem socijalnog stanovanja.

U preporukama za pojedine zemlje za 2026. nacionalne vlade ujedno se poziva da prema potrebi poduzmu mjere za daljnje jačanje podnacionalne razine upravljanja. Osiguravanje pristupa osnovnim uslugama i prevladavanje specifičnih socioekonomskih i sigurnosnih izazova s kojima se suočavaju istočne pogranične regije ključna su pitanja za cijeli EU. U tom je kontekstu provedba preporuka za pojedine zemlje za 2025. o teritorijalnoj koheziji dovela do određenog napretka u smanjenju teritorijalnih razlika i jačanju upravljanja na regionalnoj i lokalnoj razini. U nekoliko država članica napredovale su reforme podnacionalnog upravljanja, što je dovelo do boljeg pružanja usluga, a poboljšane su i lokalne javne usluge, među ostalim većom digitalizacijom.

Zaključak

U ovoj horizontalnoj napomeni ističe se važnost europskog semestra kao mehanizma za multilateralni nadzor i koordinaciju politika u cijelom EU-u, čime se podupiru konkurentnost, kvalitetno zapošljavanje te dugoročna gospodarska i socijalna otpornost. U tom pogledu, nakon što ih Vijeće donese, preporuke za pojedine zemlje mogu poslužiti kao vrijedne smjernice za države članice i pomoći u osiguravanju usklađenog pristupa novim izazovima usmjerenog na budućnost.
